

Civîna Kurmancî ya 71an

Civîna kurmancî ya 71an di 4.11.24an de û dijital, ango bi rêya Înternetê, dest pê kir. Civîn di hefteyekê de şevêkê bi rê ve çû û wê bi dirêjahîya çend hefteyan domand.

Vê civînê li ser van babetan kar

kir: Ferhengoka Hawarê, Peyvên ji hêla Tetwanê, Peyvên ji zargotina hêla Çiyayê Sîpanê, Peyvên ji hêla Depê, Ferhenga kurdên Xorasanê, Hin peyvên ji devera Têrka, Hin peyvên kêmnas – nenas û Gotinên nenas ji ferhenga kurdî-rûsî ya Orbêlî.

Em encamên vê civînê li jêrê pêşkêşî we dikin.

Beşdarên vê civînê: Mistefa Aydogan (Mêrdîn), Michael Chayet (Waşington), Lezgîne Çalî (Barzan), Vîyan Hesên (Dêrika Hemko), Méhdî Jaferzadeh (Xorasan), Mehmûd Lewendî

(Qerejdax), Îqlim Milanî (Dep), Kenanê Nado (Milazgir), Emîn Narozi (Batman), Selam Nûman (Qamişlo), Feray Olçer (Tetwan), Fadil Omer (Dihok), Zinar Soran (Dêrik), Fexriyê Têrkî (Têrkan/Amed), Têmûrê Xelîl (Rewan), Reşo Zîlan (Agirî).

Ferhengoka Hawarê

Amadekar: Mistefa AYDOGAN

Bêjeyên vê lîsteyê: Bêjeyên vê lîsteyê (yên di Rojnameya Kurmancîyê da berê nehatine weşandin) ji Ferhengoka Hawarê hatine wergirtin:

Hejmarên ku Ferhengoka Hawarê tê da hatine weşandin: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 19, 20, 27, 28, 30

Her çî rastnivîsîna bêjeyan in, di Ferhengoka Hawarê da çawa hatine nivîsîn, bi awayekê giştî bi heman awayî dihên pêşkêşkirin, ango li gor rastnivîsîna orjînal in.

Tîpa <k> û /q/yê: Wekî dihê zanîn, di 23 hejmarên Hawarê yên destpêkê da tîpa <k>yê ji bo dengê /q/yê hatibû danîn û tîpa <q>yê jî ji bo dengê /k/yê -çî hilmandî çî nehilmandî- hatibû danîn, lê dîsan dihê zanîn ku Celadet Bedirxanî ji hejmara 24an pê ve ev her du tîp guhertin. Li gor vê guhertinê, êdî tîpa <q>yê dengê /q/yê dinimîne û tîpa <k>yê jî dengê /k/yê dinimîne. Di vê lîsteyê da tîpa <k> û /q/yê yên hejmarên 1-24an li gor vê guharîne hatine nivîsîn.

Lîsteya Ferhengokê

kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
abadîn	1. ebedî; 2. ölmez, ölümsüz, kalıcı, sürekli	éternel, immortel	forever, eternal, everlasting, immortal
azîn	öğretim	étude	education, instruction, teaching
bendewar	bağlı, bağımlı	dépendant	dependent
berbêjî	1. öngörü, kâhinlik, kehanet, ön deyi 2. öngörülülük, öngörülü olma durumu	prédiction, prophétie	prediction, prophecy, forecasting
berbîn	1. kahin 2. öngörülü	prescient, devin, prévoyant	prescient, predictor, forecaster
berbînî	1. öngörü, kâhinlik, kehanet, ön deyi 2. öngörülülük, öngörülü olma durumu	prédiction, prévision, voyance	prophecy, prediction, boresight, prescience
berhevdan/dan ber hev	tartışmak	débattre, discuter	to argue, to discuss, to debate
berpê bûn	gerçekleşmek, oluşmak	advenir, se produire	to occur, come about
bihemd	istençli	intentionnel	intentional
binyan	yapı	construction, structure	building, structure
cihderk	1. kaynak, pınar, kaynarca (bir suyun çıktığı yer) 2. kaynak (bir şeyin çıktığı yer, menşeyi) 3. kaynak (araştırma ve incelemede yararlanılan belge) 4. çıkak, boğumlanma bölgesi	source	source, exit, place of articulation
dehker	cevher, öz	essence, substance	essence, substance, true nature
deng	ses	son, voix	sound; voice
dengayî	sesçil, sesleri bütün özellikleri ve ayrıntılarıyla gösteren	phonétique	phonetic
dengê paşkî	arka ses	voyelle antérieure	back vowel
dengê pêşkî	ön ses	voyelle postérieure	front vowel
dengî	sesli	sonnant, sonore	sonant, sonic
dengîni	seslilik, sesli olma durumu	le fait d'être, sonore, sonorité	sound, sonance
destrêj	okçuların aynı anda ok fırlatmaları, okçuların oklarını aynı anda atması, yaylım ateşi	salve de tirs d'archers	salvo, simultaneous discharge of artillery
dibistan	okul	école	school
dildizî	gönül hırsızlığı	vol de cœur, séduction	stealing hearts, seduction
dilevra	alîcenap, cömert	généreux, aux cœurs noble	noble-hearted, generous
dîşwar: >>bnr dijwar			
dîlbend	çevirmen, dilmaç, tercüman	traducteur	translator
dîlbendî	çevirmenlik, dilmaçlık, tercümanlık	traduction	translation
dîrok	tarih	histoire	history
evdîn: >>bnr tol	öç, intikam	revanche, vengeance	revenge
fekrandin: >>bnr meyizandin			
ferhengok	lûgatçe, küçük sözlük	glossaire	glossary, small dictionary

folklor	folklor	folklore	folklore
geşî	1. parlaklık 2. dirilik 3. canlılık, dinçlik 4. harlılık 5. şen olma	1. vivacité ; 2. épanouissement	vividness, liveliness, brightness
gewherîn	cevherden yapılma	joyau, bijou fait de matières précieuses	made of precious substance / jewel, like a jewel, highly prized
gûmik	parmak ucu	bout du doigt	fingertip
hingûr: >>bnr hingur			
hevol	dindaş	co-religionnaire	co-religionist
kamiran	mutlu, bahtiyar	heureux	happy, fortunate
kevandin	1. bükme 2. bnr. kevandin	courber, arquer	to bend, to bend like a bow and throw to the ground
komel	topluluk, grup	communauté, groupe	society, community
kûvan: >>bnr kovan			
lorî	ninni, bebeklerin uyumasına yardımcı olmak için söylenen türkû	berceuse	lullaby
lîservebûn	1. keşfetme, rast gelme, bulma 2. tanıma, teşhis etme (veya koyma) 3. keşfetme	découvrir, trouver	diagnosing, recognizing, discovering, finding one's way
Med	Med	Mède	Mede
mêvanxane	misafirhane, konuk evi.	maison d'hôtes, hôtel	guesthouse, hotel
mivro	engelli, handikaplı	handicapé	disabled
neyîn	yokluk	néant, non-être	non-existence
nêrevan	1. gözçü 2. gözlemci	observateur	observer
nikte	nükte	boutade, trait d'esprit	witticism, witty remark
niktebêj	nüktedan, nükteci	personne qui a de l'esprit	witty person, joke teller
niktezan: >>bnr niktebêj			
nivîsanok	1. yazı işleri	comité éditorial	editorial staff
pend	öğüt, nasihat	avis, conseil	advice, counsel
qebalewî	götürü iş	forfaitaire, par forfait (pour un travail, un chantier)	piecwork (worker is paid a fixed price for each unit produced)
qelemrew	bir devletin sınırları içindeki topraklar	juridiction, domaine	jurisdiction, realm, territory
raman	düşünmek	penser	to think
rehakar	kurtarıcı	sauveur	savior
tar û po	atkı iplik ve çözüğü	trame	warp and woof, warp and weft
têgehiştin	anlamak	comprendre	to understand
vejandin	diriltmek	ressusciter	to revive, resuscitate, renovate
verişandin	kusturmak	faire vomir	to make (someone) vomit
vên: >>bnr vîn			
vêsih	duraklama	pause, répit	pause, short break, rest
vêsihandin	rahatlatmak	relaxer	to relax
weşînek	yayın	émission, diffusion	emission, broadcast
xeberdox	sözcü	porte-parole	spokesman, spokesperson
xeberdoxî	sözcülük	porte-parolat	spokesmanship
xwendewar: >>bnr xwenda			
yekbûn	birleşme (ayrı iken tek bir duruma gelme)	unification	unification
yekîti	birlik	union, unité	unity
zûbîrbir	keskin zekâlî, akıllı	intelligent, qui comprend vite	sharp-wittedness, clever, smart
zûbîrbirî	keskin zekâlîlik, akıllılık	intelligence, vive	cleverness, smartness

Peyvên ji hêla Tetwanê

Amadekar: Feray ÖLÇER

kurdî	tirkî	fransizî	îngilizî
Avzêm: >>bnr avzûnk, avzûm			
be'î	kapora	dépôt, arrhes	deposit (down payment)
belbûq >>bnr pekpekok			
Berkafk: >>bnr berkabik			
Bermilk: >>bnr binzîn			
bêwec	işe yaramaz	inutile	useless
bexdadî	bağdadî duvarı	cloison, mur de séparation	baghdadi wall
beyî	kurumuş (bitki)	sec, asséché (plante)	dried (of grass)
birra; berazê nêr	erkek domuz	sanglier mâle	boar, wild male pig
bizirîn; qusîn, qut bûn (ji bo şîr û mast)	kesilmek, çözülmek (süt ve yoğurt için)	tourner (lait, yoghourt)	to break down, to dissolve (for milk products)
bûq	yeşil soğanın sertleşmiş sapı	queue endurcie d'oignon	hardened stem of green onion
cab	cevap; haber	réponse, nouvelle	answer; news, information
çarê hema	erkek bel kuşağı çeşidi	variété de ceinture en tissu masculine, à la mode de Hama	type of men's sash, cummerbund
çarê tûsya	erkek bel kuşağı çeşidi	variété de ceinture en tissu masculin	type of men's sash, cummerbund
çat, çatik: >>bnr paçik			
çaw	bağlamaya yarayan dal	lien de branchages, de brindilles	willow twigs for tying branches
çêlek; beraza mê: >>bnr mahû	dişi domuz	truie	sow, female pig
çilêz: >>bnr girêz			
çirmûx	bataklik	marécage	swamp, bog, marsh
çix/piçix	ceviz içinin dörtte biri	quart d'un cerneau de noix	a quarter of a walnut kernel
çûleyî kirin	maskaralık yapmak	faire le clown, faire des pitreries	to clown around
derece	doğal basamak	marche en pierre, degré	natural stone step
derzûka baqleyan	bakla lifi	fibre de fève	tough fibers in green beans
destepirç	elle kavga	échange de coups de poings	hand to hand fight
destvane: >>bnr lepik			
pûz kirin, pozê xwe rakirin, lêva xwe aliqandin: >>bnr lêva xwe daliqandin			

devbink	dışindirik	muselière	feeding restraint (for animals [cows, etc.])
dîrcal: >>bnr gulmanîn			
dîzmencel	bakır tencere	marmite en cuivre à deux anses	two-handed copper pot
dûmedûr: >>bnr dormedor			
ereşî: >>bnr şaşık			
êskapên	iskarpin	escarpin	dress shoes
fîrih: >>bnr firo			
fîseqer: >>bnr seqer			
fistûqî	şımarık	gâté (enfant)	spoiled, pampered
fistûqî kirin	şımartmak	gâter, se montrer trop indulgent	to spoil
gêlasa mirtibî	küçük kara kiraz	petite cerise noire	small black cherry
gelegêdan: >>bnr belawela			
gelegêdan kirin	darmadağın etmek	semer la pagaille, mettre sans dessus-dessous	to mess up
gihanşekal	sarkık hayvan memesi	manuelle pendue d'animal	pendulous udder
gijal: >>bnr gjjik			
gilol	tahıl içindeki küçük, yuvarlak, açık kahverengi tanecik	petit noyau rond de couleur châtain clair d'une céréale	a small round light brown, seed or speck in wheat
girwandin: >>bnr kevil kirin			
gîvî: >>bnr givik			
gûreyên saxdirêj, saqdirêj	diz altı çorabı	haut bas, chaussettes hautes	knee-high socks, long socks
gûştîf: >>bnr binçenganê			
gûştîf girtin: >>bnr rahiştin hev			
gûzê kûr	çetin ceviz	noix dure	hard-shelled walnut
hilwilî: >>bnr hizhizî			
hîyavk	sulu yemek	ragoût, plat en sauce	runny stew, soupy dish
hukme	ergen kız	adolescente	adolescent girl
kame: >>bnr kam, moşene			

Peyvên ji zargotina çîyayê sîpanê

Amadekar: Kenanê NADO

kurdi	tirkî	fransizî	ingilizî
ajar	kök, soy sop	souche, lignée	progeny, lineage, family line
beht: >>bnr bet			
bêjû: >>bnr bijî			
bi qendê: >>bnr temet			
bişemir:	başiboş, sahipsiz	sans attache, abandonné	neglected, stray, ownerless
çilewîl	bağırta, çağırta	cri	shouting, yelling
çirape kirin: >>bnr çilape kirin			
dertûl	sokak köpeği	chien errant	stray dog
destedû çûn	ardınca gitmek	suivre, marcher derrière quelqu'un	to follow on after (someone or something)
egal	kefiye	keffieh	keffiyeh
ewtaş: >>bnr tewş			
fîq: >>bnr pîzpîzûk			
fîrax: >>bnr fîraq			
golegenî: >>bnr golgenî			
heml	ağırlık	poids, charge	burden, weight
hespsiyar: >>bnr siwar			
heyre ketin	umursamak	se soucier	to be concerned, <u>to mind</u>
kalamast: >>bnr kalîmast			
kenehû: >>bnr qaşo			
kizik: >>bnr kizirk			
lexm: >>bnr kort			
lûbandin: >>bnr lawandin			
panî dan	mahmuzlamak	éperonner	to spur
pêçir	1. çıra ayağı 2. çiralık, çıra konulan yer	pied ou socle de lampe	lamp post, lamp base, lamp stand
penapêşgal	musallat olma, tebelleşme	prise de bec, bagarre	picking a fight with
penapêşgalê hev bûn	musallat olmak, tebelleş olmak	se bagarrer se, battre en venir aux mains	to pick a fight with
peya kirin	(bir yerden veya taşıttan) indirmek	faire descendre (d'un cheval ou d'un véhicule), débarquer	to take down from, cause to dismount (from horse), let out (of vehicle)
pîlîsk: >>bnr pîrêzk			
qayde	1. -e gibi, -e göre 2. kaide, kural	1. selon, d'après ; 2. règle, usage	according to ...: to someone's taste
qedek	pamuklu bir tür kumaş	variété de tissu en coton	type of cotton fabric
qestê ... hatin	-e doğru gelmek	avancer vers	to head for, go to
quleteyn	kulleteyn	bassin pour ablutions rituelles	pool, basin for ritual ablutions
riqarût, ripîrût: >>bnr îppela			
sebaxêr: >>bnr sibexêr			
secih: >>bnr çîst			
serbend kirin	bağlamak (hayvanlar için)	attacher (un animal domestique, un cheval)	to tie up (horse)
sercerde	talancı başı	chef de bande, de gang	head brigand
sertêdan	ebeveynlerin gelin ya da kızlarını ziyareti	visite des parents à leur fille récemment mariée	post-wedding visit to the bride's parents
seybisan: >>bnr seypisan			
stur: >>bnr stireh			
şevdizî	gece gizlice	discrètement, nuitamment	under the cover of darkness, sneakily, secretly
takar: >>bnr patik			
tang dan	yanaşmak	s'approcher, aborder	to draw near, approach

Peyvên ji hêla Depê

Amadekar: Îqlim MÎLANÎ

kurdi	tirkî	fransizî	ingilizî
asraq; asrax, esrex, esraq: >> >> bnr arîk			
alinçe: >> bnr alûc			
astir: >> bnr merş			
avrinc: >> bnr avrênc			
basîn: ez dibasim! - min basî - bibase	söylenmek	bavarder	to talk too much, chatter
baş bûn: <şekir li malê baş bû.>	bitmek, tükenmek	s'épuiser, être épuisé	to run out
baş kirin: <me şekir li malê baş kir.>	bitirmek	finir, épuiser, terminer	to finish
boqanî: <boqanîya xwe pê anîn>	alay, istihza, alay etmek, dalga geçmek, istihza etmek.	moquerie	mock, jolly, laugh at
bêsem: >> bnr zûro			
bohîkî man: >> bnr payîn			
bûl: >> bnr kubik			
bêmcâlê/bêmcalo! <xilamalê/xilamalo!>	zavallı (genelde alay etmek için kullanılır)	pauvre, à plaindre, pitoyable (se dit pour se moquer de quelqu'un)	poor thing, pathetic, pitiable
cisir: >> bnr mertek			
çulmix kirin	tabanı çamurla sıvamak	enduire d'argile le plancher	to pave/coat the floor with mud
cewirandin: >> bnr ceribandin			
cixlî kirin: >> bnr xidxidandin			
çavzeng	gözü mavi, yeşil ya da ela olan	aux yeux clair (bleu, vert, noisette, etc.)	blue-eyed, green-eyed, hazel
çürzele	aşırı zayıf, çelimsiz, sıska (insanlar için)	maigrichon, fluet	thin, skinny (for human beings)
cê: <cê qay>	hele, hele bak	ouais	hey, look here!
destirme	ev işi yapabilme yaşına gelmiş kız çocuğu	fille en âge de vaquer aux taches ménagères	(9-15 year old) young girl old enough of to do household chores
kurnix: >> bnr afir, kurnix dadan: >> bnr lêva xwe daliqandin			
eşk: >> bnr pîncik			
ferpêç, tejxele: >> bnr şeq û deq, teşqe			
dolav	dolap	armoire	1) cupboard, wardrobe, closet;
hezaz: >> bnr hezek			
kurç: >> bnr qûç			
xizar: >> bnr gerdûm			
siving: >> bnr sibandek			
çêlkew	keklik yavrusu	perdreau	partridge chick
gûngil: >> bnr gongil			
tax: >> bnr ta, hevta			
dest da: >> bnr (dî) dest xwe da			
kosa: >> bnr tenî			
harîg: >> bnr arsim			
rojîng: >> bnr argûn			
xafil da; ji xafil da:	aniden	soudain, tout d'un coup	suddenly, unexpectedly
pî ketin	doğum yapmak	accoucher, enfanter	to give birth
helmêş: >> bnr teral			
ji zaryan nexaş bûn	gebe kalmak	être enceinte	to be pregnant
kurifte: >> bnr mecrefe			
malêz	yal	pitance de chien	dog food
dandûr: >> bnr kolm			
keft: >> bnr firînek			
lukê; lêkê	ora, orada	là, là-bas	there
kar: 1. >> bnr şiverê, 2. >> bnr kuçe			
hîm	ekin destesi	gerbe de céréales ou de foin	bunch/armful of wheat, straw, oats, etc.
heqîw; heqîb: >> bnr xurc			
spîldaxî bûn: >> bnr semitîn			
tirê: >> bnr gelo			
kata: >> bnr mîna			
mişag: >> bnr melêva			
pêtag, pêtak: >> bnr enbar			
hîzare: >> bnr hîzar			
qeraxî: >> bnr xwîsî			
şîlaf: >> bnr şîlav			
micre: >> bnr serşok			
pastan; pastikan	çökeleğin özel şekilde ekşitilmiş şekli	babeurre déshydraté et séché en boulette conservé pour l'hiver	dried curd cheese

Kurdiya Xorasanê (IV)

Amadekar: Mehdî JAFARZADEH

kurdi	tirkî	fransizî	ingilizî
bîxî: >> bnr hertim			
bîne: >> bnr kon			
bînedar: >> bnr xîmenîşîn			
bîrî: >> bnr bêrî			
bîrîgeh, bêrîgeh	sağım yeri	place de traite des brebis	milking area for sheep
bîrîvan: >> bnr bêrîvan			
bîsû: >> bnr pîşo			
bîngav; bêngav: >> bnr hingur			
bîtin; bêştin: >> bnr bê(h)tin			

deraw kirin: >>bnr çinîn			
bêar	arsız	effronté, sans vergogne	shameless
bêavrû: >>bnr rûşûştî			
bêbena	uygunsuz	impropre	improper
bêbinî	dipsiz	sans fond	bottomless
bêderî: >>bnr mist			
bêce	parça	parcelle, lot	lot, parcel of land
bêce kirin	parsellemek	diviser en parcelles	to parcel out (land), divide into parcels
bêcelaw	yuları eksik, dizginsiz	sans bride, débridé	unbridled
bêdaşt	dayanaksız	fragile, faible	weak, frail
bêdemax	keyifsiz	indisposé, sans ressort	indisposed, out of sorts
bêdil	sevdiğine kavuşamayan	qui a le cœur brisé	broken-hearted
bêfer	üzgün	triste	sad
bêl	1. dağ keçisi sürüsü; 2. bel	1. petit troupeau de bouquetins ; 2. pelle	1. flock or herd of mountain goats; 2. shovel
bêlekî	saçma	absurde	nonsense
melaze kirin	mûlahaza etmek	considérer	to be considerate, take others into account
bêqîş	dürüst	honnête	honest
bêred bûn	yitip gitmek, kaybolmak	être manquant, être perdu, se perdre	to be missing (in action)
bêsela	başına buyruk	autocrate	autocratic, tyrannical
bêserfe: >>bnr xemsar			
bêsewad	okuryazar olmayan	illétré	illiterate
bêsû	soysuz	vil, vilain	of unknown or doubtful lineage
birajîn; jinbira, jinbir, jimra:	yenge	épouse du frère, belle-sœur	sister-in-law (brother's wife)
bicûlî	yün çorap	chaussette en laine	woolen stockings
boq	korna	klaxon	car horn
box; bux	buhar	vapeur, buée	vapor
bixwir: yê ku dixwe:			
<malê nexwiran yê bixwiran e>	yiye, yiyici	mangeur	eater, eating
bûd: <mal yan erdekî bûd>:	iyi, verimli	fertile, d'un bon rapport	good, fine, fertile
bûkane	gelin hediyesi	cadeaux offerts à la mariée	wedding gift for the bride
bûkil	evlenmemiş bir kızın yasında kullanılan temsili oyuncak bebek	effigie ou poupée utilisée lors du deuil d'une jeune fille décédée non mariée	effigy or doll used in mourning an unmarried girl who has died
bûs: >> bnr lûs			
C			
cewanmerg; canemerg	gençken ölen	mort en jeune âge	one who dies young
cemente	yırtıcı hayvanlar	fauve, bête fauve	wild animals, beasts
cêz: >> bnr cihêz			
cihaz: >> bnr hawik			
cilinge: >> bnr weşî			
cilisqe	yelek	gilet	vest
cixrix	çırçır, hallaç yayı	carde	cotton fluffing bow
cirre	balıg olmayan, ergen olmayan	impubère	immature (of adolescent boys)
cîr	plastik su tulumu	outré d'eau en plastique	plastic water bag

Hin peyvên ji devera Têrka (III)

Amadekar: Fexrîyê TÊRKÎ
(Têrkan /Amed)

kurmancî	tirkî	fransizî	îngilîzî
devçûrik: >>bnr devtûj			
terhik	olgunlaşmamış kavun	melon vert, immature	unripe melon
kol: heywanên bêqiloç	boynuzsuz	écorné, sans cornes	hornless, polled
qol; kûçikên bêdêl:	kuyruksuz	sans queue	tailless
pixinî pê ketin		éclater de rire	to chuckle, giggle
dêbiradê	doğru	franc, direct, abrupt	frank, sincere
şijik	peynir altı suyu	babeurre	whey (of dairy products)
te'bir kirin	bağ bahçe sürümü	cultiver un jardin ou un vignoble	to cultivate orchard or vineyard
maşût: >>bnr maşot			
pûm: >>bnr bûm, kund			
'erebok	el arabası	brouette	wheelbarrow
qinyat	yarım ton	une demie-tonne	half ton (unit of weight)
gazêde	öküzün yatağına işemesini önleyen kişi	personne préposée à empêcher les bœufs à uriner sur leur litière	person who cares for ox, preventing ox from urinating on bedding
milêbe: >>bnr melêva			
kundirê cila(n): >>bnr kundirê beravê			
hawid: >>bnr hawik			
çûle	çul	tissu grossier fait de poils	coarse fabric usually made of hair
ber dil girtin	açlığını bastırmak	apaiser sa faim	to snack on food
nodî ve; ji nû ve, ji nû de, ji nû, je nûyan	yeniden	à nouveau	anew, once again
navînî	cumartesi	samedi	saturday
penîrê kelle	taze peynir	fromage frais	fresh cheese
firaq û fol: >>bnr fera û fol			
heşer: >>bnr heşerî			
gûzvanîk; kûşpan: >>bnr gûzvank			
servata	üstü açık (uyurken)	sans couverture, à découvert (dormir)	uncovered (without a blanket)
dostik	metres	petit(e) ami(e)	lover, boyfriend or girlfriend
fitû; fetwa	fetva	fatoua	fatwa
heleb û celeb	uyumsuz (giysi, ayakkabi vs)	non assorti, dépareillé	unmatched pair (of shoes, etc.)
melhef: >>bnr dolbend			
fanolî: >>bnr fanêle			
axû: >>bnr jehr			

pak û cindî	tertemiz	propret, très propre	spic and span, very clean
kupandin	îçe dođru çökertmek	incurver	to dent something, to cave in
kupîn	îçe dođru çökmek	être incurvé	to be dented, to get dented
gupandin	darbe sonucu şişirmek	faire enfler	to cause, to swell, to inflame
gupîn	darbe sonucu şişmek	enfler	to swell (injury)
kurmê xwe rijandin:			
>>bnr kurmê xwe şikandandin (şikandin)			
hubr;hibr	mürekep	encre	ink
tomarî: >>bnr tûmarî			
lî avê xistin	1. durulamak, 2. sudan geçmek	1. rincer ; 2. traverser un cours d'eau	1. to rinse 2. to ford or cross a river
meyasîr: >>bnr bawesîr			
zilitandin: >>bnr zelitandin			
av lê werdan: >>bnr jarav kirin			
heftcark: >>bnr qûnmeqes			
xalo palo	kusursuz güzel	beau, belle à la perfection	beautiful
sêva direwîn	yabani elma	pomme sauvage	crabapple
bûn terik	ölmek (pejoratif)	crever	to die (human beings) (pejorative)
dêlrep/ dêlsor: >>bnr dûvsork			
mastîrêk: >>bnr kovik, mastêrk			
fişeka çêlpandî	patlamayan mermi	balle défectueuse	defective (bullet), dud
gelt	halî kilim arası yünden bir tür yayğı	couverture, couvre-lit en laine	sheepskin rug, wooden coverlet
xêşe: >>bnr şel, xeşe			
xibonek: >>bnr xapxapk			
neta: >>bnr netkî			
xirîpe; xirpo	hırbo	mufle, rustre	big, clumsy oaf
bayraq vekirin; vêxistin:			
>>bnr sorsork (ya dawetan)			
çit kirin: >>bnr çilape kirin			
sicûr	tezek kırıntısı	morceau de la bouse séchée utilisée comme combustible	small piece of dry dung used as fuel
qermît: >>bnr kerme			
saxik: >>bnr xêv			
taşxew	uyku sersemi	étourdi, mal réveillé	groggy
xılmaş bûn: >>bnr xewişkî bûn			
kil	cemre	les trois vagues de chaleur émanant du soleil censées réchauffer l'air, l'eau et la terre	3 blasts of solar heat in february & march into the air, the water and the earth
gît	tipi	blizzard	blizzard
gît rabûn	tipi bastırmak	être frappé de blizzard	to hit/ strike (of blizzard)
qopane: >>bnr xopan			
şel	su kenarlarında oluşan altı boş çimen topağı	végétation poussant au bord des cours d'eau	greenery/ vegetation on bank of river, spring, etc.
lî avê çûn; bi avê çûn, ketin hev, hatin hev, kişîn hev, bi şuştinê ketin, çûn hev	çekmek (giysiler için)	rétrécir (tissu, vêtement)	to shrink (of clothes)
kilor: >>bnr kulînçe			
delalî	tellalliye	commission de transaction	commission, brokerage
çoqalî bûn: >>bnr çogerî bûn			

Hin peyvên kêmnas – nenas (XVIII)

Amadekar: Reşo ZÎLAN

Kurdî	tirkî	fransizî	îngilizî
xone, noxe, givrî	erkek kedi	chat	male cat, tomcat
devxwan	ıskat	aumône donnée en rétribution des devoirs religieux omis du défunt	alms for the dead (as payment for their neglected religious duties)
hêske, hêska werîs, hêzke, hêzk, berberûk, nidartevnî, helezûnk, çûncûlek, kilanok, hêlindok: bnr >> dolîdan			
baborî: bnr >> babolî			
dan lotikan	1. çiftte atmak (hayvanlar için), 2. hoplamak, zıplamak, sıçramak	1. ruer, lancer une ruade ; 2. sautiller	1. to kick with both hind feet at once (of horses) 2. to hop, leap, jump
lotik	1. çiftte (hayvanlar için), 2. hoplama, zıplama, sıçrama	1. ruade ; 2. sautillement, gambade	1. kick with both hind feet at once (of horses) 2. hop, leap, jump
haris, harij, har, arîş, eşerî: bnr >> hinşerî			
hewayaya gepsoyî	kasvetli hava	temps maussade	gloomy weather
bizû: bnr >> bizo			
hîlpiştik, bêtkobê:	uzun eşek oyunu	saute-moutons (jeu)	leapfrog (children's game)
gêjelok: bnr >> sewsî			
kûçikê koroz	havlamayan korkak köpek	chien timide ou craintif qui n'aboie pas	timid dog which doesn't bark
qelenqîzik, hilekan, hilodan: bnr >> babûtan			
qewnik, sûsaq, kundirê avê	su kabagi	gourde, courge calebasse	(lagenaria siceraria) gourd, calabash
mêlede, pêtal, xitêre: bnr >> xetîre			
çiklim	balıkçıl kuşu (egretta garzetta)	aigrette	egret
almost: bnr >> masûre			
hetikber: <çi zarokekî hetikber e>	mahcup eden, utandıran, rezil eden	qui fait honte, déshonorant, indigne	disgraceful, shameful, scandalous, humiliating
gêjgerînk: >>bnr gêjgerûn	(mec) allak bullak olma	être agité, turbulent, tumultueux	to be tumultuous
<lê bûn gêjgerînk>			
pêmal, peymal:	payimal olmak, ayaklar altına almak, yok etmek	être piétiné, dévasté	to be trampled underfoot, to be devastated
zanok	sözde bilgin, bilgiçlik taslayan	pédant, prétentieux	pretentious, know-it-all
berfmalk, berfmal, berfebêr, berfitik, berfitilk, berfik, berfedînek, mifsî, micilfe: >> bnr berfok			

qot: >> bnr gonc			
keprok: >> bnr holik			
bêbîrbûn, bê hiş û bîr bûn	hafıza kaybı	démence	dementia
kês	iri saman	paille trop grosse pour servir de fourrage	straw too coarse for animal fodder
zaxor, asê	sarp	escarpé, raide	steep, precipitous
nanik: >> bnr kulîçe			
mekerçîn: >> bnr mehû			
xeva bûn; xweve bûn:			
<arê dilê min xeva nabe>: >> bnr agir vêsîn			
derdlêketî: <derdê min derdlêketî dizane>	dertlenmiş	soucieux, troublé, angoissé	one who is troubled, anguished, anxious
lîlik, xîtik: >> bnr lîçik			
qîçî: >> bnr tûzik			
berstûk: pêsîr >> bnr berstû			
qurbet, qurbat, polatî: >> bnr boşe			
tot, binkork: >> bnr bûm			
çil dan, çon dan	zıplamak	sautiller, gambader	to jump up and down,
bijêrek, bijêrik: >> bnr qelînok			
kaşûn; xişikan	kayak	ski	ski, ski resort
pîncarçîn	pancar toplayan	cueilleur d'herbes comestibles	herbs picker
vexwarok:	içecek	boisson	drink, beverage
bêçîne= bêtune, tuyîtuneyî	gereksiz yere, gereksizce, boşuboşuna	en vain, inutilement	unnecessarily, for nothing
vepelîşîn	yere serilmek, yere yayılmak	s'étendre	to be thrown out on ground
tîrîşk: >> bnr tîrêj			
bindarî: >> bnr bindarûk			
gurrik: >> bnr xetîre			
dîrmaz	5 yaşındaki koç	bélier âgé de 5 ans	5-year-old ram
guçik >> bnr guh			
çevîn= çemîn, tewîn	eğilmek	se pencher, se courber	to be bent
çevyayî= çemyayî, tewyayî	eğilmiş, eğik, bükük	penché, courbé	bent
herbîng: >> bnr cew			
pêbest: pêbên	küçükbaş hayvanları kırparken ayaklarını bağlamada kullanılan bağ	lien pour attacher les pattes de bovins lors de la tonte	band for binding sheep's legs during shearing
bêgarî	angarya	corvée	forced labor, chore
mozelan	1. arı yuvası 2. büyükbaş hayvanların dinlenme yeri	1. nid d'abeille ; 2. lieu de repos en plain air pour bovins	1. wasp nest 2. open-air resting area for cattle
dîlzarî	incinme, rahatsızlık, tatsızlık	malaise, désagrément	unpleasantness
qim; qum, qult: >> bnr gulm			
xewrojîk; xewnerojîk, xewnrojîk, xevnrojîk	hayal	rêve	daydream, expectation
zerzepalî	sapsarı	tout jaune	pure yellow
teqal: >> bnr li ber bayê yekî ketin			
vît: dik, <guhê xwe vît/ fît kir>	kulağını dikelti	dressé(e) (oreille)	upright
guhvît; guhfît	kulağı dik	qui a l'oreille dressée	erect-eared
daf; dav	at kılı	poils de cheval	hair of horse tail
gilûr: <ber bi êvarê re gilûr her diçû zêdetir dibû>	kalabalık	foule	clamour
medas: >> bnr pêlav			
hurmîn	köpek hırıltısı	grondement de chien	rumble (dog)
kûz bûn; qos bûn: >> bnr qûz (xûz) bûn			
tûl; qilofîsk, qelevîsk, kundik:			
>> bnr totik, tutuk			
tuncik; lepek: >> bnr tilmeqûn			
xwe telizandin: >> bnr xwe telandin			
pînkol kirin: >> bnr pêkolî kirin			
simkolkirin	büyükbaş hayvanların eşelemesi	remuer (catterre (bovin))	to stamp (bovine cattle)
pirpitîn: >> bnr perpitîn			
pîlok: >> bnr perîşk			
xwe quncilandin hev: >> bnr racivîn			
suxme; yedek: <efserekî suxme>	yedek	suppléant, de réserve	

(Kur): Qewnik, sûsaq, kundirê avê
(Tir): su kabagi
(Lat): *lagenaria siceraria*
(fra): gourde, courge calebasse
(İng): gourd, calabash

(Kur): Çiklim
(Tir): balıçıl kuşu
(Lat): *Egretta garzetta*
(fra): aigrette
(İng): egret

Gotinên nenas ji Ferhenga Kurdî-Rûsî ya Orbelî

Amadekar: Têmurê XELÎL

kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
alekutik:	dişlenmiş ekmek	pain entamé, mordu	partially eaten bread with teeth marks in it
balerzîn	kasırga	tempête de vent	strong windstorm, hurricane
beqem:	sahte, düzmece	faux	false, untrue; liar
berdûv	koyun kuyruğundan bandaj olarak kullanılan ince parça	partie de la queue de mouton utilisée pour bandage des plaies	piece of fattail of sheep used as bandage on wound

berkeş: >>bnr destexane			
bijniqandin: >>bnr vavirandin			
bingwoh; binguh, bineguh	kulak altı	partie du cou située en-dessous des oreilles	
both sides of nape/neck			
birhîn	kesilmek, kurumak	tarir, s'assécher	to dry up, be cut off (water source)
birhandin	kesmek, kurutmak	assécher (source d'eau), épuiser	to dry up (vt.), cut off (water source)
bişaftin	eritmek, çözmek	dissoudre	to dissolve; to melt
bixîr: pex	ilkbaharda karın erimesi için serpilene kül	endre versée sur la neige pour favoriser la fonte, au printemps	soil sprinkled on the snow to melt it in the spring
çêxêz	yaban arısı	guêpe	wasp
circirandin, cencerandin, cercerandin	eziyet etmek, acı çektirmek	harceler, importuner	to harass, bother, torment
cuher: >>bnr cuher			
çat; çatik: >>bnr potik			
çelepan çon; çaplûkan, çarlepkan, çarpîyan, çelepî, çelepîk, çalepkan, çalepî >>bnr bi çarlepî çûn			
çerixandin	döndürmek, çevirmek	faire tourner	to cause to turn, cause to spin
çîl	bembeyaz	blanc, tout blanc	pure white, completely white
deban:	aşşap zemin	plancher en bois	wooden floor
dengstrê: >> bnr dengbêj.			
destkwoj, destkuş: =destkuj	kesim (hayvanlar için)	abattage	slaughtering (animals)
doşenî, duşenî: >>bnr doşanî			
dûxeber: >>bnr derewîn			
ebenos	abanoz	ébène	ebony
enirandin	kızdırmak, küstürmek	fâcher	to anger or annoy someone
ervaz: >>bnr hevraz			
eplepandin: >>bnr pilepil			
esse-esse: >>bnr teqez			
girdebir: bireka dudestî, bo birîna kêranan	iki kişilik testere	scie à deux manches	two-man saw
gîrrû: >>bnr gurî			
golxan: >>bnr rivên			
hestîv: >>bnr hestîf			
hêşar: >>bnr heşare			
hîlbeyîn: >>bnr veceniqîn			
kenux: birîneke spî ya li ser rûyê dewaran, bi giranî golikan; bi xwarina kirasê maran tê dermankirin	büyükbaş hayvanların çoğunlukla bu zağuların yüzünde oluşan beyaz yaren, tedavisi için hayvanlara yılan kılıfı yediriker	plaie blanchâtre apparaissant sur le museau des bovins, notamment des vaux soignés en faisant manger des carapaces de mue des serpents	
kûrîk: >>bnr erzin			
loxpikandin: >>bnr lopikandin			
loxpikîn: >>bnr herişîn			
melekur	uyuz	gale	scabies
mirijandin	hırlatmak	faire grogner	to cause to growl
mirijîn	hırlamak	grogner	to growl, snarl
mizûr: >>bnr pale			
nefile	nafile	en vain	in vain
pelendar	meyve silkeleme sopası	gros bâton utilisé pour secouer et faire tomber des fruits des arbres	stick for knocking fruit down from trees
pelpilandin: >>bnr pelandin			
perpus	küf	moisissure	mold, mildew
qelbezeng	kalpazan	escroc	swindler, counterfeiter
qêm	kanaat, güven	confiance	trust
qîran	aşırı soğuk, aşırı soğukluk	froid vif, grand froid, frimas	frost, severe cold
say: >>bnr sayî			
selbend kirin:	yassı ve ince taşlarla döşemek	paver avec des cailloux ronds et minces	to pave (a road) with stone slabs
selixîn:	öldüresiye dövülmek	être battu à mort, être tabassé sévèrement	to be beaten senseless
selixandin:	öldüresiye dövmek	passer à tabac, battre à mort	to beat someone senseless
sînebend:	atların göğüs altına bağlanan bir çeşit süs	pièce décorative accrochée sous la poitrine d'un cheval	decorative breast-piece with tassels on horse
şitûk:	peynir altı suyu	babeurre	whey
tamijandin:	emzirmeye alıştırmak	faire déguster, habituer à téter	to induce a newborn to suckle/nurse
terpişîn:	sendelemek	trébucher	to stumble
tîrbîs kirin, tîrvîs kirin, ribase kirin:	ekim öncesi toprağı sulamak	irriguer la terre avant la plantation ou la cultivation	to soften the earth by watering before planting
urum: >>bnr hurum			
vibirandin: >>bnr birrîn			
vibirçilandin:	yıpratmak	user (vêtement, objet)	to wear something out
westeng:	dar geçit	pas, défilé, ravin	gorge, ravine, defile, narrow pass
xirpêl:	kitle, insan topluluğı	foule	crowd
zirendir >>bnr guhnîg			

(kur): girdebir
(tir): iki kişilik testere
(fra): scie à deux manches
(İng): two-man saw

KURMANCÎ

MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE, supplément du Bulletin de liaison et d'information

© INSTITUT KURDE DE PARIS, 106, rue La Fayette, 75010 Paris - France, Tel. : 00 33 (0)1 48 24 64 64, www.fikp.org

Directeur de la publication : Reşo ZÎLAN, Réalisation : M. HASSAN